

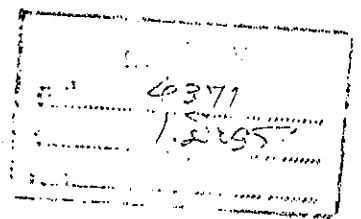
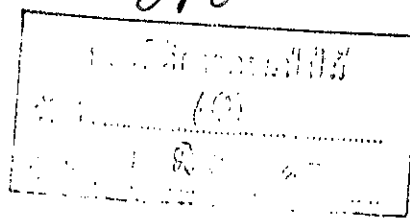
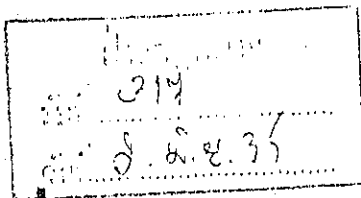
ลำดับที่ 25.

ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

1. เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติ ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินฯ พื้นที่ป่าดังกล่าวยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดินจะต้องปฏิบัติตามข้อ 5 ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ ว่าด้วยการพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ.2524

2. ถ้าผู้ครอบครองที่ดินก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) ไว้แล้ว ได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลง ตามมาตรา 1377 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือถ้าถูกแย่งการครอบครองแล้วมิให้เรียกคืน การครอบครองภายใน 1 ปี สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลง ตามมาตรา 1375 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่กรมป่าไม้ได้เข้าปลูกสวนป่าในที่ดินที่เป็นปัญหามาถึงสิบกว่าปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิขอยก น.ส.3 โดยอ้าง ส.ค.1 ในที่ดินนั้นได้อีก

ด่วนมาก

ที่ นร 0601/744

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

27 พฤษภาคม 2535

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ (ปัญหาการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ในเขตป่าไม้ถาวร)

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

อ้างถึง (1) หนังสือกรมป่าไม้ ด่วนมาก ที่ กษ 0707.02/3163
ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป 1647
ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง ปัญหาการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ในเขตป่าไม้ถาวร

ตามหนังสือของกรมป่าไม้ที่อ้างถึง (1) กรมป่าไม้ขอให้คณะกรรมการ
กฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า

1. พื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้เป็น
ป่าไม้ถาวรของชาติ ต่อมาเมื่อมติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมโดยมอบให้
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จะถือว่า
พื้นที่นั้นยังคงเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือไม่ การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดิน
จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ หรือกรมที่ดินกับสำนักงานการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค. 1 บ่อยๆ ให้ยื่นที่รกร้างว่างเปล่าจนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลุกสวนป่าขึ้นเต็มพื้นที่มาเป็นเวลานานสิบปี โดยเจ้าของที่ดินมิได้โต้แย้งสิทธิครอบครองภายในกำหนดอายุความ, จะถือว่าผู้ครอบครองที่ดินเดิมหมดสิทธิการครอบครอง หรือไม่

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า

1. เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติป่าเขาใหญ่ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ป่าเขาใหญ่บริเวณดังกล่าวก็ยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส. 3 หรือโฉนดที่ดินจะต้องปฏิบัติตามข้อ 5 ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่าด้วยการพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. 2524 และถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. 1) ได้ครอบครองที่ดินมาก่อนใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ก็มีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น และหากได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดมา ย่อมเป็นบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ตามมาตรา 58 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528 และมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 แต่ถ้าเป็นการครอบครองที่ดินภายหลังใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ย่อมเป็นการครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแม้จะได้ครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายให้ได้ หากมีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ย่อมเป็นการออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เพิกถอนเสียได้ตามมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528

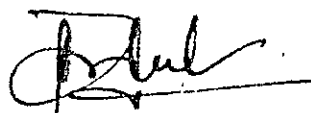
2. ถ้าผู้ครอบครองที่ดินก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) ไว้แล้ว ได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1377 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือถ้าถูกแย่งการครอบครองแล้วมิได้เรียกคืนการครอบครองภายใน 1 ปี สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1375 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่หาเรื่องนี้ กรมป่าไม้ได้เข้าปลูกสวนป่าในที่ดินที่เป็นปัญหามาถึงสิบกว่าปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิขอออก น.ส.3 โดยอ้าง ส.ค.1 ในที่ดินนั้นได้อีก

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาร่วมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ส่ง) กองนิติการ
- 1 ส.ย. 2535

(นายอังกรรพร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

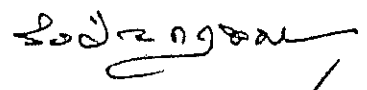
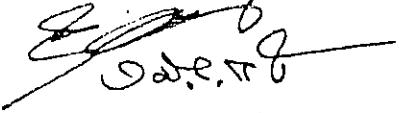
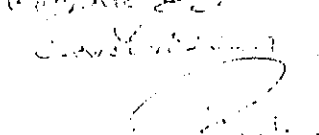
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. 2220206-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

22.6.35

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กษ 0707.02/3163 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการบุกรุกถือครองพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และบริเวณสองข้างทางถนนชนะรัชต์ จังหวัดนครราชสีมา ได้มีมติให้ป่าไม้เขตนครราชสีมาบางส่วนของป่าไม้ เพื่อขอให้กรมป่าไม้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตท้องที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งราษฎรใช้ ส.ค.1 เป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังมีรายละเอียดความเป็นมาสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานที่ดินอำเภอปากช่อง ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์กับสวนป่าของหน่วยปรับปรุงดินน้ำมูล หน้าที่ 1 (ลำตะคอง) แปลงปลูกปี 2513 ซึ่งอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 เนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2530

2. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 โดยแบ่งพื้นที่ป่าเขาใหญ่ออกเป็นสองส่วน คือส่วนหนึ่งให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรของชาติเนื้อที่ 3,720 ไร่ อีกส่วนหนึ่งมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมเนื้อที่ 33,896 ไร่

3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. เข้าดำเนินการและยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 25¹ ในท้องที่นั้น

+-----+
¹ มาตรา 25 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

4. สภาพพื้นที่ที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ยังคงมีไม้ปลูกขึ้น
อยู่อย่างหนาแน่นและปรากฏให้เห็นแนวทางตรวจการเป็นแปลง ๆ อย่างเด่นชัดใน
ระวางรูปถ่ายทางอากาศ

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ดินเห็นว่า การออก น.ส.3 ก. ของอำเภอปากช่อง
ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากทางอำเภอได้ส่งระวางรูปถ่ายทางอากาศให้
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ขีดแนวเขตป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่าด้วย
การพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้
พ.ศ. 2524 และระวางรูปถ่ายทางอากาศแผ่นที่ 160 ที่ใช้ในการออก น.ส.3 นั้น
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้ตรวจสอบมิได้เขียนว่าเป็นเขตป่าไม้ จึงไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ
ตรวจสอบตามข้อตกลง ข้อ 5 ²

² ข้อ 5 การดำเนินการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
เป็นการเฉพาะรายตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2515 ในเขต
ป่าไม้ ซึ่งมีหลักฐาน ส.ค.1 หรือใบจอง หรือใบเหี่ยยงฆ่า หรือตราจอง ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) การออกโฉนดที่ดิน ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน
ประกอบด้วยป่าไม้จังหวัดหรือผู้แทน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือผู้แทน นายอำเภอท้องที่
หรือผู้แทน และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินแล้วสรุป
ข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้
หรือไม่ เพียงไร

(2) การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน
ประกอบด้วยป่าไม้อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงาน
ปกครอง) และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินแล้ว
สรุปข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำ
กิ่งอำเภอ ว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้หรือไม่ เพียงใด

6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้เห็นว่า พื้นที่ที่อำเภอปากช่องนำไปออก น.ส.3 นั้น เป็นสวนป่าของกรมป่าไม้ อยู่ในเขตป่าเขาใหญ่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 ถึงแม้จะมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็ตาม แต่ยังไม่มีการประกาศกฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จึงยังถือว่าเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ การออก น.ส. 3 หรือโฉนดที่ดินต้องปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อ 5

กรมป่าไม้จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความกรณีดังกล่าวที่ผู้แทนกรมป่าไม้ กับผู้แทนกรมที่ดินมีความเห็นแตกต่างกัน เพื่อความถูกต้องในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. พื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้เป็น ป่าไม้ถาวรของชาติ ต่อมาเมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมโดยมอบให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม แต่ยังไม่มีการประกาศกฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จะถือว่า พื้นที่นั้นยังคงเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือไม่ การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดิน จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ หรือกรมที่ดินกับ ส.ป.ก. หรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค.1 ปลอมให้พื้นที่รกร้างว่างเปล่าจนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลุกสวนป่าขึ้นเต็มพื้นที่มาเป็นเวลานานนับปี โดยเจ้าของที่ดิน มิได้โต้แย้งสิทธิครอบครองภายในกำหนดอายุทวงถาม จะถือว่าผู้ครอบครองที่ดินเดิมหมด สิทธิการครอบครอง หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน)แล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเรื่องการครอบครอง ที่ดินที่เป็นปัญหาตามที่หาข้อนี้ไม่สามารถรับฟังเป็นข้อยุติได้ว่า การครอบครองเริ่มตั้งแต่

เมื่อใด เนื่องจากหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) ตามมาตรา 5³ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ของที่ดินบริเวณที่เป็นปัญหา เลื่อนร่างไม่ชัดเจน และประกอบกับทะเบียนครอบครองที่ดินที่สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งท้องที่หายไป จึงไม่อาจตรวจสอบได้ว่า ส.ค.1 ที่ผู้ขอออก น.ส.3 นำมาแสดงเป็น ส.ค.1 สำหรับที่ดินนั้น หรือไม่ และการครอบครองที่ดิน: เริ่มตั้งแต่เมื่อใดและได้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ อีกทั้งผู้ขอออก น.ส.3 ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยต่อเนื่องตลอดมา หรือไม่ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับภาพถ่ายทางอากาศ ระยะเวลาพื้นที่ 160 ที่ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) เสนอเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว เห็นว่าสภาพของที่ดินบริเวณดังกล่าวซึ่งเป็นที่ราบเชิงเขาใหญ่นั้น มีลักษณะเป็นสวนป่า เพราะปรากฏแนวกันไฟในพื้นที่ปลูกป่าแต่ละแปลงชัดเจน ทั้งนี้จะมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นพอสมควรด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

มาตรา 5 ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีหน้าที่แจ้งการครอบครองที่ดินไม่แจ้งภายในระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในวรรคแรก ให้ถือว่าบุคคลนั้นเจตนาสละสิทธิครอบครองที่ดิน รัฐมีอำนาจจัดที่ดินดังกล่าวตามบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เว้นแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้มีคำสั่งผ่อนผันให้เป็นการเฉพาะราย

การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด

1. ตามข้อหาข้อ 1. นั้น เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติป่าเขาใหญ่ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ป่าเขาใหญ่บริเวณดังกล่าวก็ยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดินจะต้องปฏิบัติตามข้อ 5⁴ ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ ว่าด้วยการพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. 2524 และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน(ส.ค.1)ได้ครอบครองที่ดินมาจนใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน(ส.ค.1) จึงจะมีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น และหากได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดมาย่อมเป็นบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ตามมาตรา 58⁵ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

⁴ โปรดดูเชิงอรรถที่ 2

⁵ มาตรา 58 เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดค่าแฉนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมท้องที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น โดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา 58 ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย เพื่อทำการสำรวจรังวัดค่าแฉนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย (มีต่อหน้าถัดไป)

กฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528 และมาตรา 59^๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 แต่ดำเนินการครอบครองที่ดินภายหลังใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ย่อมเป็นการครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น แม้จะได้ครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายให้ได้ หากมีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ย่อมเป็นการออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เพิกถอนเสียได้ตามมาตรา 61^๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528

-----+
(ต่อจากเชิงอรรถที่ 5)

ในการเดินสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เจ้าหน้าที่ที่ดินมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งได้รับการอบรมในการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ เป็นเจ้าหน้าที่ออกไปพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แทนตนได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคนี้ ให้เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

^๖ มาตรา 59 ในการนี้ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินเฉพาะออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นการเฉพาะรายไม่ว่าจะได้มีประกาศของรัฐมนตรียกตามตรา 58 แล้วหรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควรให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองด้วย

^๗ มาตรา 61 เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วย (มีต่อหน้าถัดไป)

2. ในกรณีของผู้ครอบครองก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครอง(ส.ค.1)ไว้แล้ว หากต่อมาได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน การครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1377^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือหากว่าผู้ครอบครองมิได้ทอดทิ้งแต่ถูกแย่งการครอบครองแล้วมิได้เรียกคืนการ

-----+
(ต่อจากเชิงอรรถที่ 7)

กฎหมาย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอน แก้อไข หรือออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือเพิกถอน แก้อไข เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือเอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์นั้นได้

(1) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับกรุงเทพมหานคร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่น

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสอบสวน และเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณา และแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รับทราบให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

เมื่อผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

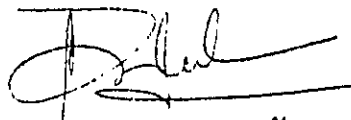
ถ้ามีการคัดค้านเนื่องจากเงื่อนไขหรือข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐานชัดเจน และผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้อไขอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

^๑ มาตรา 1377 ถ้าผู้ครอบครองสละเจตนาครอบครองหรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไปไซ้ การครอบครองย่อมสิ้นสุดลง

ถ้าเหตุอันมีสภาพเป็นเหตุชั่วคราวมีมาขัดขวางมิให้ผู้ครอบครองยึดถือทรัพย์สินไซ้ ท่านว่าการครอบครองไม่สิ้นสุดลง

ครอบครองภายใน 1 ปี ตามมาตรา 1375 ° แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 วัตถุประสงค์ครอบครองย่อมสิ้นสุดลงเช่นเดียวกัน ในกรณีนี้หาเรื่องนี้ ปรากฏว่า กรมป่าไม้ได้
 เข้าปลูกสวนป่าในที่ดินที่เป็นปัญหานี้มาถึงสิบกว่าปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิ
 ร้องออก น.ส.3 โดยอ้าง ส.ค.1 ในที่ดินนั้นได้อีก

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน 2535

-----+
 ° มาตรา 1375 ถ้าผู้ครอบครองถูกแย่งการครอบครองโดยมิชอบด้วย
 กฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะได้คืนซึ่งการครอบครอง เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่ง
 มีสิทธิเหนือทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งจะเป็นเหตุให้เรียกคืนจากผู้ครอบครองได้
 การฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่ง
 นับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครอง